

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

Relationship Between the Competency of the Administrators and the
Effectiveness Based on the Operation of the Child Development Center under
Roi Et Provincial Administrative Organization

ธีระศักดิ์ ออาจหาญ ประภาศิต อานุภาพแสนยากร และสุรศักดิ์ ศรีกระจำง
Theerasak Arijhan, Prakhasitj Arnupharbsaenyakorn, and Surasak Srikrachang

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University
E-mail: Theerasak.tham61@sskru.ac.th

Received: February 16, 2022; Revised: April 12, 2022; Accepted: April 22, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ดตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้สอน จำนวน 260 คนใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะหลักผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด 7 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด 6 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านทักษะการคิดเชิงระบบ กับด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร 2) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 3) ด้านการบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 4) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 5) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้บริหาร ประสิทธิภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

Abstract

The objectives of the research were to study the levels of the competency of the child development center administrators and the effectiveness based on the standards of the operation of the child development center, the relationship between the competency of the administrators of the child development center and the effectiveness based on the operation of the child development center, and the guidelines for developing the competency of the administrators and the effectiveness based on the operation of the child development center under Roi Et Provincial Administrative Organization. The samples were 260 participants consisting of child development center administrators and teachers. They were randomized by stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The research findings were as follows.

1. The findings of the data analysis showed that the opinions towards the main competency of the child development center administrators and the effectiveness of the child development center under Roi Et Provincial Administrative Organization 7 in the overall were at a high level.
2. The effectiveness based on the standards of the operation of the child development center under Roi Et Provincial Administrative Organization with 6 items in the overall was at a high level.
3. The findings of the analysis of the relationship between the competency of the administrators of the child development center and the effectiveness based on the standards of the operation of the child development center under Roi Et Provincial Administrative Organization showed that the competency of the administrators of the child development center had the relationship with the effectiveness based on the standards of the operation of the child development center under Roi Et Provincial Administrative Organization in the overall with the statistical significance and had the positive relationship. The pair of the highest relationship was the systematic thinking skills and the buildings, the places, the environment, and the security of the child development center.
4. The guidelines for developing the competency of the administrators and the effectiveness based on the standards of the operation of the child development center under Roi Et Provincial Administrative Organization consisted of 1) the child development center administration, 2) the staff, the buildings, the places, the environment, and the security, 3) the academic administration and the activities according to the curriculum, 4) the participation and the support from all sections, and 5) the network promotion on the early childhood development.

Keywords: Administrators' Competency, Effectiveness, the Child Development Center, Roi Et Provincial Administrative Organization

บทนำ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กที่มีอายุตั้งแต่ 3-5 ปี ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา โดยตั้งกระจายอยู่ทั่วประเทศ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีโครงสร้างการบริหารงานโดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) ทุกส่วนมีความสำคัญ และความจำเป็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยกัน ทั้งนั้น แต่ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประการหนึ่ง คือ ด้านบุคลากร โดยบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการ ที่รับผิดชอบงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) และปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้เรียนมากที่สุด คือ ครูซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะสูง ซึ่งไม่จำเพาะเพียงการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนเท่านั้น แต่ต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพและอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมในวิชาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการขององค์กร

ความสามารถของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการคุณภาพและสนับสนุนการพัฒนาปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องหรืออาจกล่าวได้ว่าสมรรถะนั้นเป็นอาวุธสำคัญคู่กายที่มีอยู่ในตัวตนของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาชีพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ แนวความคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency) จึงเข้ามามีบทบาทและนำมาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นเพราะการ กำหนดสมรรถนะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องกำหนดให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของหน่วยงาน เด็กต้องเป็นไปตามมาตรฐานปฐมวัย ปี 2560 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก คุณภาพของการจัดการศึกษาดังกล่าวไม่อาจเป็นไปตามที่กำหนดไว้ได้เลย หากขาดผู้บริหารที่มีความสามารถมีสมรรถนะที่จะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่จุดหมาย การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ ในการบริหารร่วมกันไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านบุคลากร ด้านกระบวนการบริหาร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักวิชาการศึกษา จึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรีรายเอ็ด ซึ่งสมรรถนะของผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประสบความสำเร็จตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเป็นหนึ่งในมาตรฐานที่ต้องได้รับการประเมินคือ มาตรฐานที่ 6 ด้านผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อเป็นแนวทาง และเป็นแบบอย่างให้หน่วยงานอื่นได้มาศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรีรายเอ็ด
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรีรายเอ็ด

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 204 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 532 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 736 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 260 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportion Stratified Random Sampling) ซึ่งกำหนดขนาดของตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตรของทาโร่ยามาเน (Yamane, 1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์หรือระยะเวลาในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับระดับสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของสมรรถนะหลักของผู้บริหาร 1 สมรรถนะของผู้บริหาร (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2563) ประกอบด้วย 1) จิตวิทยาแห่งสติ 2) ทักษะการคิดเชิงระบบ 3) ทักษะการจัดการเปลี่ยนแปลง 4) การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์โรงเรียนเชิงระบบผ่าน แผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 5) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพบนฐานโรงเรียน 6) การวางแผนกลยุทธ์ที่ทำให้สามารถเอาชนะอย่างรวดเร็ว 7) นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะการคิดเชิงระบบ ทักษะการเรียนรู้และการจัดการองค์กร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา ให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อความครอบคลุมเนื้อหาตลอดจนความถูกต้องเหมาะสม โดยใช้การวิเคราะห์ความเที่ยงตรง (Validity) โดยวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective of Congruence: IOC) จากการพิจารณาผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญโดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งพบว่าแบบสอบถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรแอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อขอหนังสือส่งถึงผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปให้ตัวอย่าง ทางออนไลน์ไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมแบบสอบถามนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่) ค่าเฉลี่ย
2. ความคิดเห็นของตัวอย่างเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 7 ด้าน และประสิทธิผลทั้ง 6 ด้าน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 แสดงระดับสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S	แปลผล
1	ด้านจิตวิทยาแห่งสติ	4.39	.58	มาก
2	ด้านทักษะการคิดเชิงระบบ	4.39	.57	มาก
3	ด้านทักษะการจัดการเปลี่ยนแปลง	4.37	.59	มาก
4	การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์โรงเรียนเชิงระบบผ่านแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.40	.59	มาก
5	ด้านการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพบนฐานโรงเรียน	4.35	.56	มาก
6	การวางแผนกลยุทธ์ที่ทำให้สามารถเอาชนะอย่างรวดเร็ว	4.39	.57	มาก
7	ด้านนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะการคิดเชิงระบบทักษะการเรียนรู้และการจัดการองค์กร	4.40	.56	มาก
เฉลี่ย		4.38	.57	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมระดับสมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสามอันดับแรก โดยเรียงตามลำดับคือ การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์โรงเรียนเชิงระบบผ่าน แผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และด้านนำเสนอ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะการคิดเชิงระบบทักษะการเรียนรู้และการจัดการองค์กรอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านจิตวิทยาแห่งสติด้านทักษะการคิดเชิงระบบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำมาก คือ ด้านการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพบนฐานโรงเรียน

2. ประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 2 แสดงประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

ด้านที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S	แปลผล
1	ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก	4.36	.58	มาก
2	ด้านบุคลากร	4.40	.56	มาก
3	ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายด้าน	4.38	.58	มาก
4	ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรรายด้าน	4.38	.58	มาก
5	ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน	4.41	.57	มาก
6	ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยรายด้าน	4.39	.59	มาก
เฉลี่ย		4.39	.58	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสามอันดับแรก โดยเรียงตามลำดับคือ ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยรายด้าน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายด้าน ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรรายด้าน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำมาก คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แสดงดังตารางที่ 2

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์เป็นรายด้านและโดยรวม

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม

สมรรถนะหลักผู้บริหาร	ประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงาน						ประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงาน (Y_{tot})
	ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก (Y_1)	ด้านบุคลากร (Y_2)	ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนา (Y_3)	ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (Y_4)	ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน (Y_5)	ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (Y_6)	
1. ด้านจิตวิทยาแห่งสติ (X_1)	0.531**	0.178**	0.091**	0.164**	0.101**	0.209**	0.212**
2. ด้านทักษะการคิดเชิงระบบ (X_2)	0.523**	0.408**	0.818**	0.626**	0.755**	0.633**	0.627**
3. ด้านทักษะการจัดการเปลี่ยนแปลง (X_3)	0.568**	0.473**	0.817**	0.662**	0.758**	0.629**	0.651**
4. ด้านการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์โรงเรียนเชิงระบบผ่าน School Improvement Plan (X_4)	0.538**	0.423**	0.766**	0.595**	0.750**	0.643**	0.619**
5. ด้านการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพบนฐานโรงเรียน (X_5)	0.544**	0.363**	0.596**	0.630**	0.522**	0.385**	0.506**
6. ด้านการวางแผน Quick Win Strategy (X_6)	0.493**	0.432**	0.804**	0.687**	0.614**	0.415**	0.574**
7. ด้านนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะการคิดเชิงระบบทักษะการเรียนรู้และการจัดการองค์กร (X_7)	0.546**	0.402**	0.806**	0.622**	0.755**	0.599**	0.622**
สมรรถนะหลักผู้บริหาร (X_{tot})	0.535**	0.383**	0.671**	0.569**	0.608**	0.502**	0.657**

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.657$) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงมาก ได้แก่ ด้านทักษะการคิดเชิงระบบ (X_2) กับด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Y_3) ($r_{xy} = 0.818$) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก ได้แก่ ด้านจิตวิทยาแห่งสติ (X_1) กับด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน (Y_5) ($r_{xy} = 0.101$)

สรุปโดยภาพรวมของสมรรถนะหลักผู้บริหาร ด้านทักษะการจัดการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กันสูงกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงาน ($r_{xy} = 0.627$) และด้านจิตวิทยาแห่งสติ (X_1) มีความสัมพันธ์ต่ำมากกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงาน (Y_{tot}) ($r_{xy} = 0.212$) และในภาพรวมของสมรรถนะหลักผู้บริหาร ในด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสัมพันธ์กันสูงกับสมรรถนะหลักผู้บริหาร ($r_{xy} = 0.671$) และด้านบุคลากร (Y_2) มีความสัมพันธ์ต่ำมากกับสมรรถนะหลักผู้บริหาร (X_{tot}) ($r_{xy} = 0.383$)

4. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการจัดทำแผนการศึกษา แผนการปฏิบัติงาน แผนงบประมาณเฉพาะส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากปัจจุบันมีการจัดทำรวมไว้ในข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งและพัฒนาคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งในปัจจุบันความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ยังน้อย ส่วนใหญ่ครูผู้ดูแลเด็กจะเป็นผู้จัดทำ

2) ด้านบุคลากร ครูผู้ดูแลเด็กยังมีความรู้ ความชำนาญในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย จึงทำให้ครูผู้ดูแลเด็กไม่ค่อยมีการพัฒนาตนเอง 2 กระบวนการคัดเลือกบุคลากรครูยังไม่โปร่งใสเท่าที่ควร ทำให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่ไม่มีคุณภาพ เพราะมุ่งแต่ต้องการที่จะได้รับบรรจุเป็นข้าราชการเท่านั้น ควรส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษา ให้ความรู้ตรงตามสาขาวิชา และผ่านการอบรมหลักสูตรตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดครบถ้วน 100%

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรพัฒนาอาคารและสถานที่และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้เหมาะสม ความเป็นเอกเทศ ปลอดภัย ปลอดภัย และเหมาะสมกับเด็ก ควรมีการตรวจสอบบำรุงรักษาอาคารสถานที่ที่มีอยู่เดิมให้ได้ตามมาตรฐานเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรปรับปรุงห้องน้ำให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน รวมถึงติดตั้งมุ้งลวดตามประตูและหน้าต่าง การรักษาความปลอดภัย ควรมีถังดับเพลิงที่ใช้งานได้ดีและยังไม่หมดอายุ รวมถึงการซ้อมเหตุร้ายให้กับนักเรียน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

4) ด้านการบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรและจัดกิจกรรมทั้งหมด 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมกลางแจ้ง เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา ในด้านการบริหารงานวิชาการ มีการจัดทำเอกสารทางวิชาการในการดูแลเด็ก ทำบันทึกพฤติกรรมเพื่อนำมาพัฒนาตัวผู้เรียน มีการจัดทำโครงการ แบบประเมินพัฒนาการ เกือบทุกแห่ง

5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากทุกภาคส่วนที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น กลุ่ม/องค์กรประชาชน หน่วยงานในพื้นที่ ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้าน รวมทั้งมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้มีเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจน จึงไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ ที่อยู่นอกพื้นที่ของตน เมื่อมีโอกาสได้ร่วมโครงการศึกษาดูงานกับทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ควรมีการเชื่อมโยงเครือข่าย ควรมีการจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือโรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่ ควรจัดให้มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับโครงการที่สอนน้องร่วมกับสถานศึกษาในพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ดทุกด้านอยู่ในระดับมาก การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางในการสร้างและพัฒนาคนให้มีความพร้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และยกระดับการศึกษาของประเทศไปสู่การศึกษายุค 4.0 (Education 4.0) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการและการวางแผนในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี ทำให้ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชามองเห็นสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ไม่เพียงแต่เป็นผู้กำกับดูแล ติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ยังต้องบริหารงานด้านการศาสนา และวัฒนธรรมงบประมาณ เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องเป็นผู้ที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถที่รอบด้าน เป็นผู้พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาให้ทันตามระเบียบ กฎหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวานา หัตยานนท์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารระดับกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคใต้ พบว่า สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารที่ปฏิบัติอยู่จริงในปัจจุบันอยู่ในระดับมากทั้ง 6 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะในการตระหนักถึงโลกาภิวัตน์ 2) สมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ 3) สมรรถนะในการสื่อสาร 4) สมรรถนะในการบริหารตนเอง 5) สมรรถนะในการทำงานเป็นทีม

2. ประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งจะต้องดำเนินงานตามนโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดไว้ในนโยบายการจัดการศึกษา ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545-2559 และมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีมาตรฐาน และมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกันตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยภายใน ท้องถิ่นมีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมด้านสติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมใจ พรหมทองบุญ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 2) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 3) ด้านบุคลากร 4) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 5) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงาน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะทางการบริหาร

การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์โรงเรียนด้านความรู้ ความสามารถและทักษะการคิดเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาบริบทของสถานศึกษา นโยบายด้านการศึกษา แผนการศึกษาชาติ สามารถวางแผนและจัดระบบงานด้านการบริหารวิชาการ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับพรณภา บุราณมัย (2560) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในภาพรวม และรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสร้างสมการ พยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.872 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยร้อยละ 76.10 ($R^2=0.761$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และมีความเชื่อมั่นว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นรูปแบบของการทำที่มีกระบวนการที่ดี ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างให้สถานศึกษามีคุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สร้างวัฒนธรรมการทำงานใหม่ที่จะเปลี่ยนระบบการทำงาน
2. สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรที่ถือว่าการเตรียมการด้านบุคลากร เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสร้าง และพัฒนาหลักสูตรการบูรณาการหลักสูตรที่จะต้องเกี่ยวกับการผลิตบุคลากรทางการศึกษา
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักผู้บริหารด้านจิตวิทยาแห่งสติกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการดำเนินงาน หน่วยงานต้นสังกัด ควรนำผลการวิจัยไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจในระดับนโยบาย แล้วนำมาสู่การปฏิบัติของผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อทราบถึงปัญหาและแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันต่อไป
2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาและสมาธิในการทำงานเพื่อให้ผู้บริหารทราบแนวทางในการพัฒนาบุคลากร ในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุภาพแสนยากร ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำจ่าง กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษารวมทั้งให้แนวทางในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ดาวนภา หัตยานนท์. การศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารระดับกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- พรนภา บุราณรัมย์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2560.
- สมใจ พรหมทองบุญ. ประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2559.
- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. สรุปข้อมูลอปท. ทั่วประเทศ พ.ศ. 2559. (ออนไลน์) 2559 (อ้างเมื่อ 20 ธันวาคม 2564). จาก <http://www.dla.go.th/work/abt/>.
- Yamane, Taro. **Statistics: An Introductory Analysis.** 3rded. New York: Harper and Row, 1973.

